

Вештачка интелигенција – алат за откривање финансијских превара

- ▶ Накнада штете услед оправке ствари у току гарантног рока
- ▶ Парнични поступак, право на издржавање и моменат од ког тече обавеза дужника да даје издржавање – први део
- ▶ Информисање и медицинска документација у здравственом систему Републике Србије
- ▶ Облик и делови решења у управном поступку
- ▶ Наставак и застој грађанских поступака – други део
- ▶ Одлучивање јавних извршитеља о предлогу за извршење на основу извршне исправе
- ▶ Рокови застарелости у радном праву кроз новију судску праксу

Србија - Влагифор, водоград Гостиле.

ДИВНА

Здравствена Вода Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Преплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравом и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРТУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Душан Рајаковић
Ивана Живковић
Маја Глушчевић
Маја Матић
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Вештачка интелигенција, поред позитивних глобалних ефеката на повећање продуктивности рада, доноси и опасност од могућих злоупотреба при примени, па у овом броју скрећемо пажњу на њену улогу у борби против финансијских превара, али и на начине на које привредни субјекти могу да се заштите од незаконитости у пословању.

У оквиру рубрике „Привредно право” тема је право купца на накнаду штете проузроковане лишењем употребе ствари у периоду од тражења да се ствар за коју је издата гаранција оправи или замени до саме оправке или замене.

Одлука о предмету управног поступка (главној ствари) увек се доноси у форми решења, без обзира на то како се у конкретном случају зове, што зависи од управне ствари, односно предмета поступка. Облици и саставни делови решења која се доносе у управном поступку детаљно су анализирани у рубрици „Управно право”.

Иако на први поглед делују као једноставни процесноправни институти, прекид, наставак и застој поступка у пракси показују да су по свом животном домету и варијететима веома значајни. У овом броју настављена је серија текстова о тим институтима, при чему су аутори настојали да пруже преглед важеће судске праксе у наведеној области.

Закон о извршењу и обезбеђењу прописује случајеве када јавни извршитељи одлучују о предлогу за извршење на основу извршне исправе, па ради правилног поступања приликом подношења предлога указујемо на правила везана за садржину предлога за извршење и приложену документацију, као и на кораке које је потребно испунити пре подношења предлога за извршење

Стил претећих СМС порука са лингвистичког становишта, уз примере из стране и домаће судске праксе, приказани су у рубрици „Кад језик пресуди”, док је рубрика „Поводом” посвећена новом Калкулатору камата компаније ИНГ-ПРО, уз осврт на појам камата и прописе којима су оне регулисане на међународном и домаћем терену.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутих, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPISI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 4 Вештачка интелигенција – алат за откривање финансијских превара
- 13 Накнада штете услед оправке ствари у току гарантног рока

УПРАВНО ПРАВО

- 16 Облик и делови решења у управном поступку

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 21 Наставак и застој грађанских поступака – други део
- 36 Одлучивање јавних извршитеља о предлогу за извршење на основу извршне исправе
- 41 Парнични поступак, право на издржавање и моменат од ког тече обавеза дужника да даје издржавање – први део

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 47 Информисање и медицинска документација у здравственом систему Републике Србије

РАДНО ПРАВО

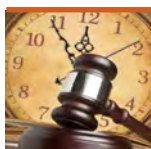
- 53 Рокови застарелости у радном праву кроз новију судску праксу

РУБРИКЕ

- 52 Календар важења правних аката
- 60 Портал читалаца
- 67 Поводом новог Калкулатора камата у ПРОПИСИ.НЕТ
- 84 Кад језик пресуди: Стил претећих СМС порука са становишта форензичке лингвистике
- 93 Преглед прописа донетих између два броја

Вештачка интелигенција – алат за откривање финансијских превара

Овде је фокус на вештачкој интелигенцији као помоћном алату у борби против финансијских превара, али и на начинима на које привредни субјекти могу да се заштите од незаконитости у пословању.

Маја Матић,

шеф Одсека за истраживања и анализу ризика корупције Агенције за спречавање корупције

Пратећи савремене политике развоја вештачке интелигенције у свету наша држава донела је Стратегију развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2024–2030. године („Сл. гласник РС” бр. 96/2019). У њој је предвидела многе области и различите улоге које вештачка интелигенција може да има у Републици Србији у блиској будућности у свим аспектима развоја привреде и друштва.

Имајући у виду да вештачка интелигенција, поред позитивних глобалних ефеката на повећање продуктивности рада, доноси и опасност од могућих злоупотреба при примени исте, за регулисање питања неопходних за примену вештачке интелигенције заинтересоване су све земље у којима је процес дигитализације досегао одређени прогрес како на глобалном тако и на нивоу Европске уније, па је то случај и с нашом земљом.

Улога вештачке интелигенције у откривању и превенцији криминалних активности

Традиционалне методе откривања превара и истрага великих корпоративних злочина постају део историје због предностима које нуди нова технологија. Прикупљање података отвореног кода, њихова обрада и анализа, као и апликације вештачке интелигенције отворили су нову еру могућности да се примена закона спроведе на адекватан начин, да организације значајно унапреде превентивне механизме и да се помогне при откривању превара.

Вештачка интелигенција се убрзано развија и постаје саставни део већине превентивних алата финансијских превара. Коришћењем свих капацитета и алата које пружа вештачка интелигенција истражни органи могу да анализирају позамашну количину података о криминалним активностима с много већом брзином и прецизношћу. На тај начин могу да помогну у превенцији превара, да предвиде вероватноћу будућих криминалних активности и да на софистициран начин опонашају доношење одлука за које је једино човек био способан, тако да открију трендове криминалних активности и спрече њихову појаву. Због тога вештачка интелигенција са собом носи револуционарну промену у откривању финансијских превара.

Откривање трендова кроз дубоко учење (дубоко структурно учење или хијерархијско учење) представља учење које је базирано на учењу репрезентације података, на супрот учењу које се базирало на алгоритмима с листама наредби. Неке од репрезентација података подсећају на шаблоне комуникације у биолошком нервном систему, као што је веза између различитих дражи и одговарајућег нервног одговора у мозгу. Архитектуре дубоког учења примењене су на пољима рачунарског вида, препознавања говора, обраде природних језика, препознавања звука и филтрирања друштвених мрежа, на којима постижу једнаке, ако не и боље резултате од стручњака у својој професији.

Дубоко учење је класа алгоритама машинског учења који¹:

- користе вишеслојне нелинеарне процесорске јединице за екстракцију и трансформацију одлика, при чему сваки следећи слој узима као улаз излазне елементе претходног слоја;

хоризонталне мере које се примењују без обзира на врсту технологије која се користи.

Препознајући да активности у оквиру животног циклуса система вештачке интелигенције могу да понуде могућности без преседана за заштиту и унапређење људских права, демократије и владавине права, предвиђене су одређене забране.

Конвенција је донета услед забринутости држава чланица да одређене активности у оквиру животног циклуса система вештачке интелигенције могу да угрозе људско достојанство и индивидуалну аутономију, људска права, демократију и владавину закона, али и због ризика од дискриминације у дигиталном контексту, посебно оног који укључује системе вештачке интелигенције, као и његовог потенцијалног ефекта на стварање или погоршање неједнакости, укључујући оне коју

доживљавају жене и појединци у рањивим ситуацијама у погледу уживања потпуних једнаких људских права и ефективног учешћа у економским, друштвеним, културним и политичким пословима, као и због злоупотребе система вештачке интелигенције и супротстављања употреби таквих система у репресивне сврхе кршећи међународно право о људским правима, укључујући произвољно или незаконито праћење и цензуру која нарушава приватност и индивидуалну аутономију.

Савет Европе донео је и појашњење⁹ за поменути акт да би на што прецизнији начин прописао одређена важна правила и обезбедио њихово поштовање. Сва та правила и појашњења препознају потребу да прошире користан домашај система вештачке интелигенције.

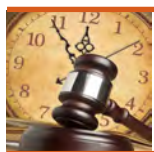

Ендноте

- 1 „Artificial Intelligence in the Context of Crime and Criminal Justice Benoît Dupont”, Yuan Stevens, Hannes Westermann, Michael Joyce, Canada Research Chair in Cybersecurity, International Centre for Comparative Criminology – Université de Montréal, A Report for the Korean Institute of Criminology, December, 2018, стр. 15.
- 2 Уредба (ЕУ) 2024/1689 Европског парламента и Већа Европске уније од 13. 7. 2024. године о утврђивању усклађених правила о вештачкој интелигенцији и о измени уредаба (ЕЗ) бр. 300/2008, (ЕУ) бр. 167/2013, (ЕУ) бр. 168/2013, (ЕУ) 2018/858, (ЕУ) и (ЕУ) 2019/2144, те директива 2014/90/ЕУ, (ЕУ) 2016/797 и (ЕУ) 2020/1828 (Акт о вештачкој интелигенцији), доступно на адреси: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:32024R1689> 2018/1139.
- 3 Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (Text with EEA relevance), доступно на адреси: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng>.
- 4 Regulation (EU) 2018/1725 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2018 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by the Union institutions, bodies, offices and agencies and on the free movement of such data, and repealing Regulation (EC) No 45/2001 and Decision No 1247/2002/EC (Text with EEA relevance.) доступно на адреси: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj/eng>
- 5 Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and on the free movement of such data, and repealing Council Framework Decision 2008/977/JHA, доступно на адреси: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj/eng>.
- 6 Directive 2002/58/EC of the European Parliament and of the Council of 12 July 2002 concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector (Directive on privacy and electronic communications), доступно на адреси: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj/eng>.
- 7 Ethics guidelines for trustworthy AI, 8 April 2019, the High-Level Expert Group on AI presented Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence, доступно на адреси: <https://digital.strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>.
- 8 Council of Europe Treaty Series – No. 225, Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law Vilnius, 5. IX. 2024.
- 9 Council of Europe Treaty Series – No. 225 Explanatory Report to the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law, Vilnius, 5. IX. 2024.

Накнада штете услед оправке ствари у току гарантног рока

У пракси често произвођачи у гарантне листове уносе одредбе којима у појединим случајевима искључују или ограничавају своју одговорност, тако да се поставља питање да ли наведена клаузула ослобађа одговорности издаваоца гаранције.

Владимир Саичић,
адвокат

У Закону о облигационим односима прописана је одговорност произвођача и продавца према купцу техничке робе у случају давања гаранције, тј. издавања гарантног листа.

Чланом 501. поменутог закона регулисано је следеће: „Кад је продавац неке машине, мотора, каквог апарата, или других сличних ствари које спадају у такозвану техничку робу предао купцу гарантни лист којим произвођач гарантује исправно функционисање ствари у току одређеног времена, рачунајући од њене предаје купцу, купац може, ако ствар не функционише исправно, захтевати како од продавца тако и од произвођача да ствар оправи у разумном року или, ако то не учини, да му уместо ње преда ствар која функционише исправно. Овим правилима не дира се у правила о одговорности продавца за недостатке ствари.”

Чланом 502. истог закона, ставом 1, одређено је да „купац може због неисправног функционисања захтевати од продавца, односно од произвођача оправку или замену ствари у току гарантног рока, без обзира на то кад се недостатак у функционисању појавио.”

Став 2. члана 502. даје право купцу и на накнаду штете: „Он (купац) има право на накнаду штете коју је претрпео услед тога што је био лишен употребе ствари од тренутка тражења оправке или замене до њиховог извршења.”

Тема овог текста је право купца на накнаду штете проузроковане лишењем употребе ствари у периоду од тражења да се ствар за коју је издата гаранција оправи или замени до саме оправке или замене.

С обзиром на то да је у Закону о облигационим односима, члан 155, штета дефинисана као умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета), поставља се питање за коју штету купац може да захтева накнаду ствари за коју је издата гаранција. Члан 502. став 2. ЗОО не поставља ограничења, већ само прецизира да купац има право на накнаду штете, али је ипак тешко замислити да купац техничке робе може да сноси нематеријалну штету због тога што није користио одређену ствар у одређеном периоду. Логичким тумачењем може да се искључи нематеријална штета, тј. право купца техничке робе на нематеријалну штету због некоришћења ствари. Дакле, остаје право купца на накнаду материјалне штете, тј. обичне штете и измакле користи.

Обична штета због некоришћења ствари од стране купца техничке робе могла би да се састоји у умањењу имовине купца услед нефункционисања ствари у одређеном периоду. Примера ради, могуће је замислити ситуацију да се услед квара хладњаче поквари род малине или другог воћа које је било у хладњачи смештено и сл. У наведеном примеру ради се о обичној штети, тј. о умањењу имовине купца хладњаче, које се манифестује у вредности уништеног воћа.

Штета такође може да се састоји у измаклој користи. Предузеће које се бави прево-

за све врсте штете. Штета услед недостатка ствари, прописана чланом 179, може да буде:

- и нематеријална, нпр. у случају када је ствар услед свог недостатка изазвала повреду или смрт неког лица;
- али и материјална, што подразумева, између осталог, и измаклу добит услед некористишћења ствари.

У раду др Јакова Радишића, објављеном након ступања на снагу Закона о облигационим односима у „Аналима Правног факултета”, аутор је истакао следеће:

- „Једностране изјаве воље са којима се потрошач није сагласио не могу утицати на његово право на обештећење.”
- „Лица која одговарају независно од кривице не могу се, већ по самој природи ствари, користити клаузулама неодговорности.”
- „Штавише, на захтев заинтересоване стране суд може поништити одредбу о искључењу одговорности и за обичну непажњу, ако је такав споразум произашао из монополског положаја дужника или уопште из неправног односа уговорних страна.”

Др Јаков Радишић сматра да суд може да поништи и уговорну одредбу о искључењу одговорности ако је таква одредба произашла из монополског положаја или уопште неравноправног односа уговорних страна. Приликом издавања гаранције прво се поставља питање да ли се уопште ради о уговорном односу, а све и да се ради, тај однос је по самој природи крајње неравноправан, с обзиром на то да текст гаранције саставља само једна страна у евентуалном уговору – издавалац гаранције.

По мишљењу аутора овог текста, однос настао између издаваоца гаранције који није продавац и купца није уговорни однос, већ се ради о засебном институту. Без обзира на теоријско дефинисање таквог односа, законске одредбе које штите купца техничке робе не могу да се стављају ван снаге једностраном изјавом једне стране, па чак ни сагласном изјавом уговорних страна уколико по природи ствари стране у уговорном односу нису равноправне.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблагоприятно плаћене јавне приходе и за неблагоприятно плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблагоприятно плаћене јавне приходе, на неблагоприятно плаћен царински дуг и неблагоприятно плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

Облик и делови решења у управном поступку

Облици и саставни делови решења која се доносе у управном поступку детаљно су анализирани у продужетку.

Саша Кулић, дипл. правник,
виши саветник у Министарству пољо-
привреде, шумарства и водопривреде
– Републичка дирекција за воде

Форма решења у управном поступку

Када у управним стварима органи доносе мериторне одлуке, оне могу да имају различите називе, али им је свима заједничко једно: по својој правној природи то су решења. Другим речима, одлука о предмету управног поступка (главној ствари) увек се доноси у форми решења, без обзира на то како се у конкретном случају зове, што зависи од управне ствари, односно предмета поступка. Тако нека решења носе назив дозволе, док су друга разне сагласности и слично, без ближе одређења да се ради о решењу. У пракси се срећу и комбинације тих назива, тако да одлука органа носи назив решење, а онда следи његово ближе одређење, на пример решење о издавању водне сагласности или решење о издавању водне дозволе.

У члану 140. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016, 95/2018 – аутентично тумачење и 2/2023 – одлука УС – даље: ЗУП) прописано је да орган који води управни поступак може да донесе решење у два облика – писаном и усменом. Без намере да се улази у лексиколошке теме, неопходно је напоменути само да се, поред термина „писани облик”, у пракси среће и израз „писмени облик”, у значењу „у облику писмена”. Мишљења смо да су оба термина прихватљива јер се, у суштини, односе на исти појам. Како је професор Лукић често имао обичај да каже, ствар је термилошке природе. Чини се да и законодавац у ЗУП-у има исти став по наве-

деном питању јер у члану 140, као што је већ констатовано, помиње „писани облик”. Међутим, одмах затим у члану 143. став 2. наилази се на израз „писмено решење”. Писани облик може да буде традиционалан, онако како је кроз правну историју најдуже и сачињаван – на хартији. У давна времена таква решења писана су руком (манускрипти), па су затим коришћене различите врсте штампе, а након тога и донедавно разноврсне писаће машине (понегде се и данас, истина ретко, могу срести решења куцана на машини), али се у новије време решења најчешће израђују помоћу персоналних рачунара и штампају се хартији.

Поред решења штампаног на хартији, у ЗУП-у се у писани облик решења убраја и електронски документ, с обзиром на све већу заступљеност електронике у свим сферама савременог живота, па и у области управе. Дакле, решење сачињено и достављено у електронској форми такође представља писано решење, као и оно на хартији. Такво законодавно решење представља новину у нашем управном поступку будући да су ранији закони, којима је био прописан општи управни поступак, под писаном формом решења подразумевали само решења писана на хартији.

Писани облик решења сматра се редовним обликом. Међутим, поред писаног облика (и изузетно), орган може да донесе и решење у усменом облику, о чему ће више речи бити у наставку текста.

Садржина решења у управном поступку

У погледу саставних делова решења и њихове садржине, у ЗУП-у је задржан концепт претходног (као и ранијих) Закона о општем управном поступку, али су унете и извесне

чај са решењима која се доносе по Закону о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гласник РС” бр. 95/2018, 49/19, 86/19 – усклађ. дин. изн., 156/20 – усклађ. дин. изн. и 15/21 – доп. усклађ. дин. изн., 15/2023 – усклађ. дин. изн., 92/2023 и 120/2023 – усклађ. дин. изн.). Само у погледу једне од накнада које су прописане тим законом – накнаде за одводњавање, у Републици Србији од стране два јавна водопривредна предузећа годишње буде донето око 1,2 милиона решења.

Решење у виду забелешке на спису

У члану 142. ЗУП-а препозната је и једна посебна врста решења, а то је решење у виду забелешке на спису. Наиме, такво решење садржи само диспозитив у виду забелешке на спису, ако се у мање значајним једностраначким управним стварима усваја захтев странке, а не дира у јавни интерес или интерес трећих лица и ако друкчије није прописано. Дакле, уочава се да таква врста решења значајно одступа у погледу садржине од претходних, али је зато законодавац прописао прилично строге услове за њихово доношење. Ти услови (да се ради о мање значајним једностраначким управним стварима, да се усваја захтев странке, да се не дира у јавни интерес или интерес трећих лица и да неким другим актом није друкчије прописано) морају да буду испуњени кумулативно.

Усмена решења у управном поступку

Сва претходно наведена решења представљају решења сачињена у писаном (писменом) облику. За разлику од њих, како је на почетку наведено, постоје и усмена решења. Према одредби из члана 143. став 1. ЗУП-а, усмено решење доноси се кад се предузимају хитне мере у јавном интересу да би се обезбедио јавни ред и мир и јавна безбедност или отклонила непосредна опасност по живот или здравље људи или имовину. Из дате одредбе произлази да се таква решења доносе под околностима које спречавају орган да донесе решење у писаном облику јер се ради о ванредним ситуацијама, услед којих

би могле да наступе штетне последице уколико би се у том тренутку израђивало решење у писаном облику. Такве ситуације јављају се, на пример, приликом пожара или поплава. Будући да нема времена за доношење решења у писаном облику, орган доноси усмено решење, које се одмах извршава. Рецимо, уколико је пожар захватио неки објекат, орган може да донесе усмено решење о рушењу другог објекта (неког помоћног објекта, шупе и сл.) како се пожар не би преносио на околне зграде. Слична је ситуација приликом поплава. Аутор овог чланка је имао прилику да присуствује предузимању мера за одбрану од поплава на поплављеном подручју приликом наилаaska великих вода. У таквим околностима надлежни орган усменим решењем може да наложи пробијање објекта за заштиту од поплава (насипа) како би се водоток растеретио сувишних вода, које низводно угрожавају животе људи и њихову имовину. Дакле, суштина доношења усменог решења је у томе да се она доносе у ситуацијама у којима треба брзо реаговати и одмах извршити решење.

На захтев странке, ако је поднет у року од 60 дана од доношења усменог решења, орган мора да изради и достави странци писмено решење у року од осам дана од постављања захтева (члан 143. став 2. ЗУП-а). Овде је приметно да орган нема законску обавезу да, након доношења усменог решења, обавезно сачини и решење у писаном облику. Једино уколико странка истакне захтев у том смислу, орган ће то урадити у року од 60 дана од доношења усменог решења.

Другачији концепт је садржао претходни закон којим је био уређен општи управни поступак јер је налагао органу да након доношења усменог решења мора да се изда решење у писменом облику, осим ако законом или другим прописом није друкчије одређено. Истина, није био прописан рок у ком је ту обавезу орган морао да испуни, али такво решење сматрамо бољим од оног из ЗУП-а јер води већој правној сигурности. Још је значајнија одредба из тог закона према којој писмено израђено решење мора потпуно да одговара решењу које је усмено објављено, коју ЗУП, нажалост, не садржи, али би свакако била корисна.

Наставак и застој грађанских поступака – други део

У наставку текста из прошлог броја акценат је стављен на наставак поступка прекинутог због стечаја странке и због претходног питања, али и на питање застоја поступка.

Драгана Марчетић,
судија Апелационог суда у Београду

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

Наставак поступка прекинутог због стечаја странке

Чланом 225. ЗПП прописано је да се поступак који је прекинут због наступања правних последица отварања поступка стечаја наставља када стечајни управник или правни следбеници правног лица преузму поступак или кад их суд на предлог противне стране позове да то учине. Међутим, да би поступак прекинут по том основу могао да буде настављен, морају да буду испуњени и други услови који су прописани Законом о стечају. По том питању постоји изјашњење у следећој одлуци.

Из образложења:

Побијаним решењем првостепени суд је ставом првим изреке наставио поступак у тој правној ствари. Ставом другим наложио је писарници овог суда да списи предмета добију нов број. Ставом трећим раздвојио је поступак у односу на тужену I. у стечају и G. у стечају. Ставом четвртим Трећи основни суд у Београду огласио се стварно ненадлежним за поступање у овој правној ствари у односу на тужене првог и другог реда I. у стечају и G. у стечају. Ставом петим констатовано је да ће се по правоснажности овог решења списи предмета упутити Привредном суду у Београду, као стварно и месно надлежном суду за даље поступање у односу на тужене 1. и 2. реда.

Према разлозима ожалбене одлуке првостепени суд донео је одлуку применом одред-

би чланова 90, 91. и 117. Закона о стечају, члана 25. став 1. тачка 3) Закона о уређењу судова и чланова 17. и 27. Закона о парничном поступку. Оценио је да је у односу на компаније над којима је отворен стечајни поступак I. и G. поступак прекинут, да је тужилац пријавио своје потраживање у стечајном поступку, које је оспорено од стране стечајног управника у погледу трошкова поступка, и да је тужилац упућен да настави прекинуту парницу, што је учинио поднесцима од 9. 2. 2016. године, 4. 4. 2018. и 7. 6. 2018. године. Сматрао је да су се стекли услови за наставак поступка, раздвојио поступак у односу на правна лица над којима је отворен поступак и одлучио да није надлежан да одлучује у односу на та лица.

Закон о стечају предвиђа у члану 90. услове за наставак поступка, и то су: 1) да је тужилац, као стечајни или разлучни поверилац, поднео благовремену и уредну пријаву потраживања; 2) да је на испитном рочишту стечајни управник оспорио пријаву потраживања; 3) да је тужилац, као стечајни или разлучни поверилац, закључком стечајног судије упућен на наставак прекинутог парничног поступка ради утврђивања оспореног потраживања; 4) да је тужилац, као стечајни или разлучни поверилац, предложио наставак прекинутог поступка у року од осам дана од дана пријема закључка стечајног судије из тачке 3) тог члана. У члану 91. став 1. наведено је да, ако нису испуњени сви услови из члана 90. тог закона, парнични суд решењем одбацује предлог за наставак прекинутог поступка, а у ставу 2. да, ако су испуњени сви услови из члана 90. тог закона, парнични суд решењем против ког није дозвољена посебна жалба одређује наставак поступка, као и у ставу 3. да, ако се прекинути парнични поступак водио пред судом опште надлежности, тај суд се, уколи-

веома значајни. Најчешћи случајеви прекида и наставка поступка настају због смрти странке или наступања правних последица стечаја, али и због тога што је суд одлучио да сам не решава претходно правно питање из члана 12. Закона о парничном поступку.

У овом и неколико претходних разматрања аутори су настојали да пруже преглед важеће судске праксе у наведеној области,

која се ствара кроз тумачење права у складу с правилима језичког, циљног, системског и других метода тумачења. Уочљиво је да судови приликом тумачења примењују одређене теоријске поставке, као и да се кроз синергију теорије и праксе долази до оптималних исхода у решавању конкретних процесноправних ситуација.

Одлучивање јавних извршитеља о предлогу за извршење на основу извршне исправе

У овом тексту указано је на правила везана за садржину предлога за извршење и приложену документацију, као и на кораке које је потребно испунити пре подношења предлога за извршење.

Ивана Живковић,
дипломирани правник с
положим правосудним испитом

Изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу, које су почеле да се примењују од 1. јануара 2020. године, регулисано је да јавни извршитељи у две ситуације одлучују о предлогу за извршење на основу извршне исправе:

- први случај односи се на новчана потраживања против Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, односно директних и индиректних корисника буџетских средстава;
- други случај подразумева новчана потраживања из комуналних и сродних делатности, при чему је тај поступак ближе описан у члану 400. ЗИО.

Идеја законодавца била је да прошири делокруг одлучивања јавних извршитеља, тако да је већ у одредби члана 3. став 4. прописано да о предлогу за извршење ради намирне-

ња новчаног потраживања према извршном дужнику из члана 300. ст. 2–4. наведеног закона одлучује јавни извршитељ. До тада је о предлогу за извршење против поменутих извршних дужника одлучивао надлежни суд, а извршење је спроводио јавни извршитељ.

За одлучивање о предлогу за извршење месно је надлежан јавни извршитељ који је именован за подручје суда који је донео извршну исправу. Извршни поверилац није слободан да сам изабере личност јавног извршитеља који ће одлучивати о предлогу за извршење, већ је у обавези да се претходно обрати Комори јавних извршитеља по процедури ближе описаној у члану 393. ЗИО.

У члану 300. предвиђена је додатна садржина предлога за извршење. Осим идентификационих података, прописаних одредбом члана 30, потребно је назначити бројеве динарског рачуна извршног повериоца и број рачуна извршног дужника који није изузет од принудног извршења.

Јасно се прави разлика између директних и индиректних корисника буџетских средстава. Ако је као извршни дужник назначена

разматрају. Као што је претходно наведено, извршна исправа мора да буде снабдевена потврдом извршности, па такав трошак може да се призна извршном повериоцу којег заступа пуномоћник адвокат, али не и прибављање потврде правоснажности. Уколико извршни поверилац потражује и материјалне трошкове, дужан је да достави доказ да су исти настали. Као резултат различитог тумачења одредби Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката које се однос на трошкове адвоката у извршном поступку, изношене су новине којима је прецизирано за које се све поднеске признаје накнада за састављање.

Јавни извршитељ, сходно одредбама члана 300. ЗИО, одлучује и о предлогу за извршење на основу веродостојне исправе, с тим што о правном леку одлучује веће првостепеног суда у зависности од тога да ли је надлежан основни или привредни суд.

Новином у члану 3. ставу 3. ЗИО одређено је да о новчаном потраживању које је настало ради намирења комуналних услуга и сродних делатности на основу извршне исправе одлучује јавни извршитељ. До тада је одлучивање јавних извршитеља везано за комуналне услуге и сродне делатности било резервисано само за веродостојне исправе. У члану 400. ЗИО прописано је да се предлог за извршење на основу извршне исправе ради намирења потраживања из комуналних и сродних делатности подноси Комори јавних извршитеља, при чему се на даљи поступак примењују одредбе члана 393. тог закона. Разлика у односу на подношење предлога за извршење на основу веродостојне исправе ради

намирења новчаног потраживања насталог из комуналних услуга и сродних делатности, за који је одредбом члана 393. ЗИО прописано да се подноси јавном извршитељу, огледа се у томе што се предлог за извршење на основу извршне исправе подноси Комори јавних извршитеља. Дата законска одредба у пракси се не спроводи доследно, тако да извршни повериоци, након што им Комора јавних извршитеља достави одговор о личности јавног извршитеља који је надлежан за одлучивање, предлог за извршење подносе непосредно јавном извршитељу.

Новине у Закону о извршењу и обезбеђењу јавним извршитељима дају доминантну улогу у поступку спровођења извршења, с тим што се шири и делокруг њиховог одлучивања. Имајући у виду да је учестало кашњење при доношењу решења и закључака прописано као тежа дисциплинска повреда, као и да се непрестано врши надзор над радом јавних извршитеља, чини се да благовременије поступају у односу на ранија извршна одељења судова у складу с начелом хитности, па су самим тим постали неизоставни део правосудних професија које својим радом доприносе ефикаснијем и квалитетнијем остваривању права странака. Иако им је поверено одлучивање и на основу извршне исправе, строго су везани начелом формалног легалитета. Уз то, свакако о правним лековима против одлука јавних извршитеља одлучује суд, тако да се судска пракса уједначава, а недоумице разрешавају.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.800 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

Парнични поступак, право на издржавање и моменат од ког тече обавеза дужника да даје издржавање – први део

Аутор се фокусира на парнични поступак, затим на питања од ког момента тече обавеза дужника издржавања на плаћање утврђене обавезе издржавања повериоцу, као и на тужбу као иницијални правни акт и покретање поступка ради остваривања права на издржавање, с посебним освртом на право на издржавање супружника и ванбрачног партнера, али и уз кратак преглед кривичноправне заштите повериоца издржавања.

Маја Глушчевић,
адвокат из Ниша

Резиме: Непосредан повод за настанак овог текста је једна одлука Основног суда у Нишу којом је суд у породичној парници обавезао тужиљу – противтужену да плаћа издржавање свом мал. детету почев од подношења тужбе, позивајући се на члан 278. став 1. Породичног закона, у ком се изричито не наводи да је обавеза дужника издржавања да исто плаћа од дана подношења тужбе, већ само да се спор за издржавање покреће тужбом. Дакле, наведеном одредбом материјалног права никако се не обавезује суд да одлуком о издржавању обавезује дужника издржавања да исто плаћа од дана подношења тужбе, односно то се у датој одредби нигде изричито не наводи, па стога сматрам да је такав закључак првостепеног суда погрешан и неправичан. Наиме, ту је пре свега реч о породичним односима – породичном спору у ком се једнако за своја права и остваривање права на издржавања боре и родитељи и супружници када траже издржавање од свог супружника. Имајући у виду претходно наведено, сматрам да је у таквим парницама правичније да се издржавање плаћа као и у класичним парницама – од пријема пресуде под претњом принуд-

ног извршења или од дана правоснажности пресуде, имајући у виду да је породични спор хитан. Међутим, неке парнице у породичним споровима могу да трају и више од годину дана, за шта кривицу не треба да сноси ниједна парнична странка.

Имајући у виду претходно наведено, мишљења сам да су такве одлуке суда којим се обавезују дужници издржавања да исто плаћају од дана подношења тужбе или противтужбе неправичне у породичним споровима, поготову ако се има у виду да се у Породичном закону нигде изричито не наводи да је обавеза дужника да, у складу с чланом 278. став 1, исто плаћа од дана подношења тужбе или противтужбе, већ само да се поступак за издржавање покреће тужбом, као иницијалним актом за покретање поступка. Такође, имајући у виду наш правосудни систем, његову „неажурност и непридржавање рокова” иако је породични спор хитан, сматрам да је сасвим нецелисходно и неправично обавезивати дужнике издржавања на плаћање истог од момента подношења тужбе или противтужбе повериоцу издржавања, односно правичније је да то буде обавеза која се плаћа у року од 8 до 15 дана од момента пријема пресуде под претњом принудног извршења или од момента извршености одлуке, имајући посебно у виду лошу материјалну ситуацију многобројних родитеља и супружника, као и осталих сродника, као дужника издржавања.

издржавања, а одредбом чл. 161. ст. 1. истог закона да се издржавање по правилу одређује у новцу. Одредбом чл. 278. ст. 1. истог закона прописано је да се поступак у спору за издржавање покреће тужбом.

По оцени другостепеног суда, подношењем тужбе туженог – противтужиоца за издржавање мал. детета тужиља – противтужена, као дужник издржавања свог мал. детета, пала је у доцњу с обавезом да доприноси издржавању, па је првостепени суд правилно поступио када је тужиљу – противтужену обавезао да износ од 12.000,00 динара плаћа мал. детету почев од 8. 8. 2023. године, као дана подношења тужбе, правилно се позвавши на одредбу чл. 278. ст. 1. Породичног закона.

Жалбени наводи тужиље – противтужене којима се побија првостепена пресуда у делу за почетак обавезе плаћања доприноса за издржавање и истиче да почетак те обавезе треба да буде од дана пресуђења, цењени су као неосновани. Такви жалбени наводи, по оцени другостепеног суда, представљају сопствено виђење тужиље – противтужене те правне чињенице, које је неосновано. Зато је другостепени суд жалбу тужиље – противтужене одбио као неосновану, а Првостепену пресуду у побијаном делу потврдио као правилну и закониту.

(Пресуда Апелационог суда у Нишу 41 Гж2. 492/24 од 4. 12. 2024)

Ендноте

- 1 Члан 207. Породичног закона („Сл. гласник РС” бр. 18 од 24. фебруара 2005, 72 од 28. септембра 2011 – др. закон, 6 од 22. јануара 2015).
- 2 Ибид, члан 277.
- 3 Члан 43. ставови 1, 2. и 3. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС” бр. 72 од 28. септембра 2011, 49 од 5. јуна 2013 – УС, 74 од 21. августа 2013 – УС, 55 од 23. маја 2014, 87 од 13. новембра 2018, 18 од 3. марта 2020, 10 од 9. фебруара 2023 – др. закон).
- 4 Члан 278. ставови 2. и 3. Породичног закона („Сл. гласник РС” бр. 18 од 24. фебруара 2005, 72 од 28. септембра 2011 – др. закон, 6 од 22. јануара 2015).
- 5 Ибид, члан 280. ставови 1, 2. и 3.
- 6 Ибид, члан 279. ставови 1. и 2.
- 7 Ибид, члан 279. став 3.
- 8 Ибид, члан 279. став 4.
- 9 Ибид, члан 279. став 5.
- 10 Члан 195. став 1. Кривичног законика („Сл. гласник РС” бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16, 35/19, 94/24).
- 11 Пресуда Вишег суда у Пожаревцу 2 Кж1 2/22 (2020) од 16. 3. 2022. године – из Билтена Вишег суда у Пожаревцу број 8/2022.
- 12 Ибид, члан 195. став 3.
- 13 Ибид, члан 195. став 4.
- 14 Ставови Кривичног одељења Врховног касационог суда око спорних правних питања у вези са којима није постигнута сагласност представника апелационих судова, уједначавање судске праксе према Плану активности Врховног касационог суда ради уједначавања судске праксе И Су-7 24/2014 од 1. 4. 2014. године.

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „*Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ*”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.800 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

Информисање и медицинска документација у здравственом систему Републике Србије

Поред основних појмовних категорија, дужности пацијената, у тексту су објашњена и права пацијената у погледу доступности информација и медицинске документације, уз краћи осврт на актуелног „Др Гугла“ (*ені. Dr Google*).

Др Душан Рајаковић,
спец. менаџмента
здравствених установа

Здравствени систем

У здравственом систему који је конципиран као скуп установа различите врсте и нивоа пружања услуга на примарном месту је лечење пацијената и предузимање мера заштите ради спречавања наступања болести. Друштвена брига за здравље становништва и општи интерес у здравственој заштити приоритет су сваког друштва и обавеза сваке државе. Здравствена заштита, као организована и свеобухватна делатност друштва с циљем остваривања највишег могућег нивоа очувања и унапређења здравља грађана, обухвата спровођење мера и активности за очување и унапређење здравља, спречавање, сузбијање и рано откривање болести, повреда и других поремећаја здравља и благовремено, делотворно и ефикасно лечење, здравствену негу и рехабилитацију. Учесници у здравственој заштити у Републици Србији су пружаоци здравствене заштите, организације за здравствено осигурање, грађани, породица, послодавци, образовне и друге установе, хуманитарне, верске, спортске и друге организације, удружења, јединице локалне самоуправе, аутономне покрајине и Република Србија. Здравствена делатност, као делатност којом се обезбеђује здравствена заштита грађана, која се спроводи кроз систем здравствене заштите, обухвата мере и активности здравствене заштите

које морају да буду засноване на научним доказима, безбедне, делотворне и ефикасне, у складу са стручним стандардима, усвојеним водичима добре праксе, протоколима лечења и начелима професионалне етике. Грађанин, као и страни држављанин и лице без држављанства које је стално настањено или привремено борави у Републици Србији, има право на здравствену заштиту и дужност да чува и унапређује своје и здравље других грађана, као и услове животне и радне средине. У оквиру друштвене бригае за здравље обезбеђује се здравствена заштита, која обухвата и контролу фактора ризика за настанак обољења, стицање знања и навика о здравом начину живота, правовремену дијагностику и информације које су становништву или појединцу потребне за одговорно поступање и за остваривање права на здравствену заштиту.

Медицинска документација

Медицинска документација у најкраћем смислу представља запис о здравственом стању пацијента, предузетим мерама и пруженим услугама од стране здравствених радника, као и датој терапији и њеном исходу. Обавезну медицинску документацију чине:

1. Здравствени картон,
2. Стоматолошки картон,
3. Картон обавезне имунизације,
4. Протокол,
5. Историја болничког лечења и збрињавања,
6. Матична књига лица смештених у стационарну здравствену установу,
7. Температурно-терапијско-дијететска листа,

ризика. Другим речима, Гугл је дефинитивно преузео улогу „универзалног саветодавца”, па чак и када је реч о здравству тј. медицини. Свако од нас је са сигурношћу бар једном у животу укуцао своје симптоме и претраживао потенцијалне дијагнозе или терапије. У свакодневном раду лекари се често сусрећу с пацијентима који инсистирају на својој „интернет дијагнози”, упркос објашњењу и уверавању лекара да резултати спроведене дијагностике указују на нешто сасвим друго. Догађа се да пацијенти одбијају предложено терапију и настављају интернет претраге како би себи и другима доказали да су у праву, а заправо озбиљно угрожавају своје здравље.

Бити информисан је добро, али правилно искористити информацију много је важније. Истраживање, читање и информисање о свом здравственом проблему може да буде корисно, али постављање дијагнозе и одређивање терапије треба препустити стручним лицима. Иако нуди велики број проверених и релевантних информација из медицинских

извора, Гугл ипак не води рачуна о историји обољења, о дужини трајања тренутних симптома и резултатима дијагностичких тестова. Све су то фактори који значајно утичу на крајњу дијагнозу.

Узимајући у обзир актуелне трендове у здравству који у пацијентима изазивају пораст незадовољства пруженим здравственим услугама, некако је и разумљиво да људи траже информације како би себи дали осећај контроле над ситуацијом и били сигурни да се лече на прави начин. Ипак, коначан суд треба препустити лекарима јер су механизми функционисања људског организма веома комплексни и захтевају дугогодишње искуство како би се сагледали у целости. Треба увек имати на уму да један те исти симптом може да указује на велики број различитих обољења, у зависности од тога да ли се јавља сам или у комбинацији с неким, нама небитним, параметром. Управо из тог разлога претраживање симптома на интернету никада не би смело да замени личну посету лекару.

Календар важења њравних акаша

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	„Сл. гласник РС” број	Датум примене
Закон о изменама и допуни Закона о алтернативним инвестиционим фондовима	94/2024	члан 4. примењује се од 7. 2. 2025.
Закон о изменама и допунама Закона о отвореним инвестиционим фондовима са јавном понудом	94/2024	примењује се од 7. 2. 2025.
Правилник о начину документовања прекомерних трошкова и мерилима за остваривање права на надокнаду прекомерних трошкова за пружање услуга универзалног сервиса	98/2024	примењује се од 1. 3. 2025.

Рокови застарелости у радном праву кроз новију судску праксу

Редакција ИНГ-ПРО

Застарелост потраживања по основу радног ангажовања преко омладинске задруге

Пресуда Привредног апелационог суда Пж 4685/23 од 22. 11. 2023. године:

Потраживања лица ангажованих преко омладинске задруге задругара застаревају у општем застарном року.

Из образложења:

У конкретном случају тужилац је још у тужби навео да се ради о потраживању на име радног ангажовања задругара, односно да се ради о накнадама за рад задругара. Наведена чињеница није оспорена у току поступка, па се стога, у смислу одредбе члана 230. став 1. Закона о парничном поступку, и не доказује. **Потраживања ангажованих задругара, без обзира на то да ли су ангажовани по основу уговора, обављања привремених и повремених послова или уговора о делу, представљају потраживања ван радног односа, тако да се на иста не примењује рок застарелости из одредбе члана 196. Закона о раду, односно не примењује се рок од три године од дана настанка обавезе.** Примењује се општи рок застарелости из одредбе члана 371. Закона о облигационим односима. Стога, како су потраживања према чињеничном утврђењу, које се у жалби не оспорава, доспела од 3. 2. 2010. до 10. 3. 2013. године, а тужба је поднета 4. 12. 2019. године, то је јасно да наведена потраживања нису застарела.

Застарелост захтева за накнаду штете из радног односа

Пресуда Врховног касационог суда Рев 1727/22 од 10. 11. 2022. године:

Потраживање тужиоца за накнаду трошкова школовања (специјализације) који су дати туженом није потраживање из грађанскоправног односа за исплату дуга, које застарева након протеча општег рока застарелости, прописаног чланом 371. ЗОО, већ потраживање из радног односа на које се примењује рок застарелости из члана 196. Закона о раду, којим је регулисана застарелост новчаних потраживања из радног односа.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је наредбом Генералштаба Војске Југославије од ...2002. године упућен на последипломске студије, специјализацију из психијатрије у АА од 15. 7. 2002. године. Специјалистички испит било је потребно да положи до ...2006. године. Уговором закљученим између Генералштаба Војске Југославије и туженог од ...2002. године тужилац се обавезао да туженом омогући редовно школовање на наведеним студијама и да му накнади трошкове наведене специјализације, док је обавеза туженог била да заврши специјализацију у року и да у професионалној служби остане онолико колико је провео на специјализацији. Такође, уговорено је да, уколико тужени не заврши специјализацију или не изврши обавезе из наведеног уговора, тужиоцу накнади трошкове специјализације према ценама на дан настанка разлога за накнаду, ревалоризовано на дан исплате у складу с важећим прописима. Тужени је био на специјализацији од ...2002. године до ...2006. године и није завршио специјализацију. Војна служба му је престала код тужиоца на његов захтев дана ...2006. године. Решењем Министарства одбране, Сектора за материјалне ресурсе АА од ...2007. године, утврђени су трошкови специјализације које је тужени обавезан да накнади Војсци Србије због неизвршеног дела обавезе останка на служби у војсци.

односно непоштовање радне дисциплине није такве природе да запосленом треба да престане радни однос, уместо отказа уговора о раду, да изрекне једну од таксативно наведених мера, између осталог и опомену с најавом отказа, у којој се наводи да ће послодавац запосленом отказати уговор о раду без поновног упозорења из чл. 180. наведеног закона ако у наредном року од шест месеци учини исту повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине.

С тим у вези, насупрот жалбеним наводима туженог, правилан је закључак првостепеног суда да се рок од шест месеци не рачуна од дана када је запосленом достављена одлука у форми опомене с најавом отказа, већ од дана када је претходна повреда радне обавезе начињена. Апелациони суд прихвата такав став, с обзиром на то да се из суштине формулације наведеног рока у контексту претходно цитираног члана закона утврђује да се исти везује за поступање запосленог у погледу извршавања или пропуста у извршавању радних обавеза, а не почев од дана пријема одлуке свог послодавца, како погрешно закључује тужени. На такав закључак упућује и одредба чл. 184. ст. 1. Закона о раду, с обзиром на то да иста дефинише и везује рокове застарелости почев од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа, а не од дана када послодавац оконча процедуру у погледу утврђивања одговорности запосленог и с тим у вези донесе одговарајућу одлуку.

Право на отпремнину због престанка радног односа

Решење Апелационог суда у Нишу Гж1. 3502/21 од 15. 3. 2022. године:

Рок од 60 дана из члана 195. Закона о раду за подношење тужбе не примењује се на новчана потраживања по основу рада, као што је тужба за исплату отпремнине.

Из образложења:

У делу којим је тужба тужиоца за исплату отпремнине одбачена као неблагоприятна првостепена пресуда донета је уз погрешну примену материјалног права.

Законом о раду у одредби члана 196. прописано је да сва новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе.

Неспорно је да је тужиоцу радни однос престао због престанка потребе за његовим радом на основу одредбе члана 179. став 5. тачка 1) Закона о раду, па је тужени био у обавези да му исплати отпремнину у смислу одредби чланова 158. и 159. Закона о раду. Сходно наведеном, како је тужиоцу радни однос престао решењем туженог од 6. 9. 2018. године, а тужилац је тужбу са захтевом за исплату отпремнине поднео 6. 5. 2019. године, не може да се прихвати закључак првостепеног суда да је тужилац пропустио рок од 60 дана из члана 195. Закона о раду, будући да се тај рок на новчана потраживања не примењује.

Одредбом члана 158. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду, у смислу члана 179. став 5. тачка 1) овог закона, запосленом исплати отпремнину у висини која се утврђује општим актом или уговором о раду, с тим што не може да буде нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се, у смислу члана 158. тог закона, сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина, што је прописано одредбом члана 159. истог закона.

Из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке произлази да је обрачун отпремнине извршен на основу члана 13. уговора о раду. Међутим, наведено не може да се прихвати као правилно будући да је у том члану уговора о раду прописана висина отпремнина због одласка у пензију, а тужиоцу радни однос није престао по том основу, већ због престанка потребе за његовим радом, као технолошком вишку, што је сасвим други основ за обрачун и исплату отпремнине.

У поновном поступку првостепени суд ће, правилном применом одредби чланова 158. и 159. Закона о раду, употпунити чињенично стање тако што ће утврдити тачан износ отпремнине на коју тужилац има право због престанка радног односа.

Имате питање?

Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Премештај државног службеника

П: *Да ли државни службеник који је засновао радни однос на одређено време ради замене одсутној зајосленој може да буде премештен на друго одговарајуће радно место, иако је на одређено време, које је изражено збој повећаног обима посла?*

О: Према члану 63. Закона о државним службеницима, радни однос на одређено време може да се заснује, између осталог, и:

- 1) ради замене одсутног државног службеника – до његовог повратка;
- 2) због привремено повећаног обима посла који постојећи број државних службеника не може да изврши – најдуже на шест месеци.

При томе, према ставу 2. у истом члану:

- - радни однос на одређено време ради замене одсутног државног службеника заснива се без обавезе спровођења интерног или јавног конкурса, а
- - радни однос на одређено време због привременог повећања обима посла заснива се након спроведеног јавног конкурса, у складу с наведеним законом, али и ако је потреба запошљавања приказана у кадровском плану.

Изузетно, државни орган може да прими у радни однос на одређено време због привремено повећаног обима посла без спровођења јавног конкурса лице које је у претходне четири године учествовало у јавном конкурс који је спроводио државни орган и испунило мерила прописана за избор у том конкурсном поступку, ако испуњава услове за рад на том радном месту и има потребне компетенције.

Дакле, премештај о ком је реч у питању условљен је претходним јавним конкурсом. Истина је да је чланом 49. Закон о државним службеницима прописано да при попуњавању извршилачког радног места предност има премештај. Међутим, та одредба односи се на службенике у радном односу на неодређено време. Друго, наведена одредба става 2. члана 63. изричито мења опште правило из члана 49, јер се члан 63. односи на заснивање радног односа на одређено време.

Помоћник председника општине

П: *Да ли помоћник председника општине може да ради с нејуним радним временом у општини (половина радног времена), а да групи половину радног времена обавља код групој послодавца?*

О: Помоћник председника општине је, према Закону о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе, функционер, као изабрано, именовано, односно постављено лице (осим службеника на положају) које заснива радни однос ради вршења дужности у органима јединице локалне самоуправе, органима градске општине или службама и организацијама које они оснивају према посебном пропису. Питања везана за избор, именовање и постављење, као и разрешење функционера у јединицама локалне самоуправе уређују се у складу с посебним прописима и поменутиим законом, статутом јединице локалне самоуправе и одлукама јединице локалне самоуправе којима се уређује оснивање служби и организација.

Према члану 58. Закона о локалној самоуправи, статутом општине може да се пред-

„У обрасцу структуре понуђене цене, по потреби, наводе се основни елементи:

- 1) понуђена цена (јединична и укупна) са и без ПДВ-а;
- 2) остали трошкови који су укључени у понуђену цену.

Сматраће се да је сачињен образац структуре понуђене цене ако су основни елементи садржани у обрасцу понуде.

Образац структуре понуђене цене садржи само податке из става 1. тачка 2) овог члана уколико наручилац захтева или дозволи да се понуде подносе у форми електронских каталога или да понуде садрже електронске каталоге.”

Дакле, образац структуре понуђене цене није обавезан део конкурсне документације само у два случаја:

1. уколико су сви елементи обрасца структуре понуђене цене садржани у обрасцу понуде (члан 13. став 2. Правилника) и
2. уколико наручилац захтева дозволи или да се понуде подносе у форми електронских каталога или да понуде садрже електронске каталоге, а не постоје остали трошкови који су укључени у цену (члан 13. став 3. Правилника).

Услуга обезбеђења као друштвена услуга из члана 75. Закона о јавним набавкама

П: Да ли је наручилац дужан да сироведе постојећу јавне набавке за услуге приватног обезбеђења чија је процењена вредност већа од 1.000.000 динара?

О: Друштвене и друге посебне услуге које су наведене у прилогу 7 Закона о јавним набавкама наручилац набавља у отвореном и у рестриктивном поступку, као и у конкурентном

поступку с преговарањем и у преговарачком поступку без објављивања јавног позива, уколико су испуњени услови прописани Законом о јавним набавкама. У случају друштвених и других посебних услуга чија је процењена вредност нижа од 15.000.000 динара (јавни наручиоци), односно 20.000.000 динара (секторски наручиоци), наручилац поступа у складу са одредбама интерног акта које се односе на набавке чија је процењена вредност испод прагова прописаних чланом 27. Закона о јавним набавкама.

Чланом 27. став 1. тачка 1) Закона о јавним набавкама прописано је да се одредбе Закона не примењују на набавке добара и услуга чија је процењена вредност мања од 1.000.000 динара. У питању је годишња процењена вредност истог предмета набавке.

У табели у прилогу 7 таксативно су наведене услуге, па је, између осталог, предвиђено и следеће:

CPV ознака	Опис
79700000-1 до 79721000-4 (услуге истраге и обезбеђења, услуге обезбеђења, услуге надзора алармних уређаја, чуварске службе, услуге надзора, услуге потраге, услуге потраге за бегунцима, услуге патролних служби, услуге издавања идентификационих значки, услуге истраге и услуге детективских агенција)	Услуге истраге и обезбеђења

Дакле, CPV ознаком и описом обухваћена је и услуга обезбеђења, па ако су испуњени услови који се односе на лимите процењене вредности, услуга може да се набави без спровођења поступака прописаних Законом о јавним набавкама.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом новог Калкулатора камата у ПРОПИСИ.НЕТ

Као фирма која увек на уму има потребе својих корисника и сарадника, ИНГ-ПРО константно ради на усавршавању својих производа настојећи да их учини ефикаснијим и кориснијим у свакодневном раду. У складу с том политиком припремљен је и активираан нови Калкулатор камата у јануару 2025. године, који је представљен у продужетку, уз осврт на настанак и смисао камата, као и међународне и домаће прописе којима су оне регулисане.

Дуг је ропство слободног човека – Публилије Сиријац

Ниједна наша акција на овом свету није неусловљена и неће бити ненаплаћена. Избегнете бол на једном месту, сачекаће вас можда и већи на другом. Лекари саветују да се стрес избегне по сваку цену, а неки људи то заиста и покушавају да учине, па тако бирају и посао, и пријатеље, и искуства, или избегавају исте. Међутим, живот утаба пут који он хоће и кад се човек најмање нада, дода му искуство које недостаје, па оно што би на првом кораку била успутна непријатност, на сваком наредном преживи се с каматом. А нико никога на време не научи да рачуна камате ако рачуне није платио на време, или пак да буде свестан да камата иде како године иду. Не, осим живота – нико, а сви пре или касније плаћају рате погрешних процена, двоумљења или срљања.

„Дође време кад се сви дугови траже, и то одједном и са страшним, замршеним ка-

матама. И не само то него све оно што је човек икад у животу купио плаћа сад поново, и то по новој, вишој цени” – Иво Андрић

У напоменама, оним ситним словима, углавном стоји да је свака куповина без камате, без наплате услуге, али ипак, кад се смисао разабере, у банци то никада није тако. Чини нам се да смо намештај за нови стан купили повољно јер ћемо га отплаћивати на 24 месечне рате с минималном каматом. Кад бирамо стан и начин како да до њега дођемо, службеница у банци обавезно помене Еурибор. И нема надлежних који се у ту наплату грађанину нису укључили, а и зашто да не? Држава омогућава банци да ради, банка позајмљује новац који није њен и онда тај један који се усудио да помисли да би могао нешто да добије без готовог новца сноси сву одговорност и сав терет. Како и у наслову стоји, то је осуда на дугогодишње прикупљање новца да се на крају месеца исплати камата.

оног суда усвојеном на седници Грађанског одељења од 2. 4. 2013. године, заузетом након одлуке Уставног суда. Наиме, одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12. 7. 2012. године (објављеном у „Службеном гласнику РС” број 73 од 27. 7. 2012. године) утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Сл. лист СРЈ” бр. 9/01) у делу који гласи „применом конформне методе” није у сагласности са Уставом.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду („Сл. гласник РС” бр. 109/07... и 103/15) прописано је да се извршење правоснажних појединачних аката, донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. У конкретном случају Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе.

Према правном ставу Врховног касационог суда о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, усвојеног на седници Грађанског одељења овог суда од 2. 4. 2013. године, чија је примена у овом случају могућа по аналогiji (стечај је, по својој природи, институт колективног намирена поверилаца генералним извршењем на имовини стечајног дужника), ако извршна исправа гласи на новчани износ у ком је главници приписана доспела камата, обрачуната конформном методом по Закону који је у том делу проглашен неуставним, суд ће по службеној дужности извршити разграничење и нови обрачун камате извршити тако што ће до 3. 3. 2001. године применити конформни метод, па од тада до 17. 5. 2011. године метод простог интересног рачуна, а од тада па надаље по одредбама чланова 2. и 3. Закона о висини стопе затезне камате.

Дакле, обрачун камате конформном методом практично представља обрачун камате на камату, што је супротно начелу забране анатоцизма, садржаном у члану 279. став 1. Закона о облигационим односима, као и суштини законске затезне камате, која се од претпостављене штете претвара у новчану казну чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету, што није дозвољено.

Сагласно наведеном, одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се приликом принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у ком се камата обрачунава. Имајући то у виду, у ситуацији када је главници приписана затезна камата, обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату применом методе простог интересног рачуна. У конкретном случају то није учињено у поступку стечаја, јер након доношења закључка од 16. 2. 2011. године није било новог обрачуна којим би била утврђена укупна висина тужиљиног потраживања, при чему би на главни дуг од 86.924,00 динара била обрачуната законска затезна камата простим интересним рачуном, и то: за период од дана доспелости потраживања утврђених правоснажним пресудама против дужника до дана отварања поступка стечаја.

Како нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права, нису ценили правилност обрачуна висине тражене камате, обрачунате у капитализираном износу на износ главног потраживања, која чини део главног дуга, то је у конкретном случају чињенично стање остало непотпуно утврђено. У поновном поступку првостепени суд ће поуздано утврдити чињенично стање, имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- ¹ <https://www.kamata.rs/kamata-pojam-istorija-i-zanimljivosti>
- ² <https://kamatnestope.com/kratkorocne-dugorocne-kamatne-stope/>
- ³ https://www.europarl.europa.eu/workingpapers/econ/116/116_en.htm?textMode=on
- ⁴ <https://www.britannica.com/money/capital-economics/The-development-of-interest-theory>
- ⁵ <https://www.prafak.ni.ac.rs/files/master-radovi/milan-momcilovic.pdf>
- ⁶ Подаци по земљама са линка: https://www.bis.org/ifc/interest_rate_policy.pdf
- ⁷ <https://www.nbs.rs/sr/ciljevi-i-funkcije/monetarna-politika/kamatne-stope/>
- ⁸ Ибид.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постизао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Стил претећих СМС порука са становишта форензичке лингвистике

Шта је оно што сваку поруку чини јединственом у језичком смислу по теоријама различитих професора лингвистике, уз примере из стране и домаће судске праксе.

Студије о одликама СМС порука конкретних група

Проучавање карактеристика претећих порука може да се спроводи на основу истраживања терористичких организација и њихових комуникационих система због реткости интервјуа с таквим радикалним организацијама. У једној студији о компјутерској анализи транскрибованих текстова Пенбејкера и Чанга поређено је 58 преведених текстова Ал Каиде с текстовима других терористичких група¹. Начин комуникације чланова Ал Каиде кроз поруке указивао је на далеко више непријатељства, што је доказано већом употребом речи љутње и заменица у трећем лицу. Прихватање искључивих речи („као што су”, „али”, „осим”, „искључивати”, „без” – *such as, but, except, exclude, without*) одражава когнитивну сложеност у размишљању које се примењује у сврхе претеће комуникације. Мотиви моћи могу да се идентификују употребом речи као што су „амбиција”, „конзервативизам”, „инвазија”, „легитиман” и „препоручити” (*ambition, conservatism, invade, legitimate, recommend*). Мотиви припадности могу да се препознају по терминима као што су „тата”, „љубазан”, „равнодушност”, „промишљен” и „ортак” (*dad, courteous, indifference, thoughtful, mate*), при чему се пре саме конфронтације смањују.

Професори лингвистике Хенделман и Лестер 2007. године спровели су студију у којој су приметили да **блеф**, за разлику од стварне претње, **може да садржи маркере обмане**, с обзиром на то да говорник или писац сматра да је лажан². У вези с претњама самоубиством, они који су га извршили више се позивају на друштвене везе и позитивне емоције, а мање на религију и смрт него они који само блефирају.

Други стручњаци, када је реч о опроштајним порукама, указују на клиничку депресију, што обично доказују језиком који је користио аутор претеће поруке³. Неки од аутора самоубилачких порука пролазе кроз различите епизоде депресије, па њихови записи који тада настају осликавају емоционалну исцрпљеност. Аутори обично користе садашње једноставно време да изразе своје емоције, као, на пример: „сви ме мрзе”, „немам разлога да живим”, „ја сам у суштини црна овца у својој породици”, „мрзим овај живот” и „никад нисам био вољен”. Неки сматрају да се емоционалне поруке такође користе као суптилна претња, у неким случајевима чак и отворено, док групе стручњака сматрају да је најистакнутији израз емоционалног стања израз „страха од смрти”. Упркос чињеници да страх као емоција може да се прикаже у негативним конотацијама, страх од смрти додаје му позитиван угао кроз инстинкт самоодржа-

могућ јер постигнута имовинска корист не представља последицу, већ квалификаторну околност дела, па уколико није постигнута, нема ни покушаја извршења тог кривичног дела – Пресуда Врховног касационог суда Кзз. 710/21 од 20. 10. 2021. године.

Из образложења:

Одредбом члана 214. став 1. КЗ прописано је да ко, у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, силом или претњом принуди другог да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине, казниће се затвором од једне до осам година, а ставом 3. истог члана прописано је да, ако је делом из става 1. прибављена имовинска корист у износу који прелази 1.500.000,00 динара, учинилац ће се казнити затвором од 3 до 12 година.

Из чињеничног описа радњи извршења предметних кривичних дела, због којих је окривљени оглашен кривим, произлази да је **окривљени АА** на начин и на месту, ближе описаним под тачкама 1 и 2 изреке, у намери да себи прибави противправну имовинску корист у износу који прелази 1.500.000,00 динара, претњом покушао да принуди оштећену ББ да му на штету своје имовине преда износ од 30.000 евра, односно око 3.691.005,00 динара, тако што је **послао 228 СМС порука оштећеној преко свог мобилног телефона и захтевао новац у наведеном износу, упућујући јој озбиљне претње**, као и да је покушао да принуди и оштећеног ВВ да му на штету своје имовине правда износ 20.000 евра, односно око 2.460.670,00 динара тако што је **преко свог мобилног телефона оштећеном послао 23 СМС порука и захтевао новац у наведеном износу, упућујући му озбиљне претње**, али да започето дело није довршио јер су оштећени, озбиљно схватајући претње, а уплашени за своју безбедност и безбедност своје породице, наведене догађаје пријавили полицији.

По налажењу Врховног касационог суда, у тако описаним радњама окривљеног стичу се сви битни елементи два кривична дела изну-

да у покушају из члана 214. став 1. у вези са чланом 30. КЗ, како то правилно закључује и другостепени суд у својој одлуци, стога што покушај квалификованог облика кривичног дела изнуда из члана 214. став 3. у вези са ставом 1. у вези са чланом 30. КЗ није могућ. То значи да, у ситуацији када противправна имовинска корист, прописана чланом 214. став 3. КЗ, није остварена, као што је то у конкретном случају, неће постојати покушај поменутог облика кривичног дела, с обзиром на то да постигнута имовинска корист не представља последицу, већ квалификаторну околност дела, па уколико није постигнута, нема ни покушаја извршења тог кривичног дела. То одговара и језичком тумачењу текста законских одредби из члана 214. КЗ јер је у ставу 3. наведен свршен глагол „ако је прибављена имовинска корист у износу који прелази 1.500.000,00 динара”.

Како из изреке правоснажне пресуде произлази да у конкретном случају окривљени није прибавио имовинску корист у наведеном износу, нити је за тај износ наступила штета, то се у радњама окривљеног не стичу битни елементи кривичног дела изнуда у покушају из члана 214. став 3. у вези са ставом 1. у вези са чланом 30. КЗ, већ битни елементи кривичног дела изнуда у покушају из члана 214. став 1. у вези са чланом 30. КЗ, како то правилно закључује другостепени суд у својој одлуци.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- <https://ir.nust.na/items/d0bab813-dfea-4a71-acdf-ff0ba88f6f2f>
- Ибид.
- Ибид.
- <https://www.envistaforensics.com/knowledge-center/insights/articles/pixels-and-perjury-the-alarming-ease-of-fabricating-text-message-evidence-and-what-to-do-about-it/>
- О обема техникама са: <https://www.envistaforensics.com/knowledge-center/insights/articles/pixels-and-perjury-the-alarming-ease-of-fabricating-text-message-evidence-and-what-to-do-about-it/>
- <https://decisions.scc-csc.ca/scc-csc/scc-csc/en/item/16896/index.do>

Прејлед њројиса...

ИЗДАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ, БЕЗБЕДНОСТ НА РАДУ

- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 108/2024 од 31. 12. 2024)
- Правилник о садржају елабората о уређењу градилишта и радилишта („Сл. гласник РС” бр. 4/2025 од 15. 1. 2025)
- Уредба о допунама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Сл. гласник РС” бр. 5/2025 од 17. 1. 2025)
- Одлука о допунама Одлуке о утврђивању Програма за решавање вишка запослених у поступку приватизације („Сл. гласник РС” бр. 5/2025 од 17. 1. 2025)
- Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на висини („Сл. гласник РС” бр. 5/2025 од 17. 1. 2025)
- Правилник о начину вођења и роковима чувања евиденција у области безбедности и здравља на раду („Сл. гласник РС” бр. 5/2025 од 17. 1. 2025)

ПЕНЗИЈСКО-ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

- Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање („Сл. гласник РС” бр. 106/2024 од 27. 12. 2024)
- Одлука о трошковима рехабилитације корисника пензија и цени смештаја прагиоца, по установама, по дану боравка („Сл. гласник РС” бр. 3/2025 од 10. 1. 2025)
- Одлука о трошковима финансирања социјалног дијалога и међународне активности („Сл. гласник РС” бр. 3/2025 од 10. 1. 2025)

СПРЕЧАВАЊЕ КОРУПЦИЈЕ

- Упутство о изменама Упутства за спровођење обуке у области спречавања корупције и јачања интегритета („Сл. гласник РС” бр. 107/2024 од 30. 12. 2024)
- Упутство о начину извештавања о спровођењу стратешких докумената („Сл. гласник РС” бр. 5/2025 од 17. 1. 2025)

ЗДРАВСТВО

- Уредба о Плану здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања у Републици Србији за 2025. годину („Сл. гласник РС” бр. 107/2024 од 30. 12. 2024)
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт („Сл. гласник РС” бр. 2/2025 од 5. 1. 2025)
- Правилник о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима

здравствених услуга за 2025. годину („Сл. гласник РС” бр. 4/2025 од 15. 1. 2025)

- Одлука о измени и допуни Статута Фармацеутске коморе Србије („Сл. гласник РС” бр. 5/2025 од 17. 1. 2025)

ПОЉОПРИВРЕДА

- Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2025. години („Сл. гласник РС” бр. 8/2025 од 24. 1. 2025)
- Правилник о измени Правилника о квалитету семена пољопривредног биља („Сл. гласник РС” бр. 8/2025 од 24. 1. 2025)
- Списак овлашћених контролних организација за обављање послова контроле и сертификације у органској производњи за 2025. годину („Сл. гласник РС” бр. 8/2025 од 24. 1. 2025)

САОБРАЋАЈ

- Правилник о начину вођења регистра привредних друштава овлашћених за вршење техничког прегледа возила („Сл. гласник РС” бр. 106/2024 од 27. 12. 2024)
 - Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и поступку услагшавања предлога редова возње у међумесном превозу („Сл. гласник РС” бр. 107/2024 од 30. 12. 2024)
 - Правилник о начину коришћења радио-станица које користе домаћи и страни ваздухоплови, локомотиве, бродови и друга пловила („Сл. гласник РС” бр. 3/2025 од 10. 1. 2025)
 - Листа аката о издавању, суспензији или стављању ван снаге оперативних дозвола у 2024. години („Сл. гласник РС” бр. 4/2025 од 15. 1. 2025)
 - Правилник о изменама Правилника о евиденцијама које воде железнички превозник и управљач железничке инфраструктуре („Сл. гласник РС” бр. 5/2025 од 17. 1. 2025)
 - Правилник о изменама и допуни Правилника о условима које морају да испуњавају пружаоци услуга у ваздушној пловидби („Сл. гласник РС” бр. 5/2025 од 17. 1. 2025)
 - Уредба о условима и начину спровођења субвенционисане куповине нових возила која имају искључиво електрични погон („Сл. гласник РС” бр. 8/2025 од 24. 1. 2025)
- ### ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за друштва за осигурање („Сл. гласник РС” бр. 106/2024 од 27. 12. 2024)
 - Одлука о измени Одлуке о општим условима за закључивање уговора о осигурању јавних бележника („Сл. гласник РС” бр. 106/2024 од 27. 12. 2024)

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис: САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед